

A/ Novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí – účinnost od 1.1.2022

Omezení institucionální péče o nejmladší děti

- **Omezení umístování nejmladších dětí** do ústavní výchovy nebo ZDVOP, včetně předběžných opatření, konkrétně:
 - zakotvení hranice **3 let věku dítěte** pro poskytování pobytových služeb ZDVOP na základě smlouvy i rozhodnutí soudu (s účinností od 1. 1. 2024),
 - zakotvení hranice **4 let věku dítěte** pro umístění dítěte do školského zařízení pro výkon ústavní výchovy (dětský domov, dětský domov se školou, diagnostický ústav), s výjimkou společného umístění sourozenců (od 1. 1. 2025).
- **Omezení umístování dětí do dětských domovů pro děti do 3 let pouze na situaci, pokud jejich zdravotní stav vyžaduje dlouhodobou lůžkovou péči** (nepostačuje péče ambulantní) + vypuštění možnosti umístění dítěte do tohoto zařízení z důvodu jeho ohrožení „nevhodným sociálním prostředím“ (od 1. 1. 2022).

Nové vymezení pojmů

§ 2a

- a) **jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte** fyzická osoba, které bylo dítě svěřeno do osobní péče rozhodnutím soudu, a to ode dne vykonatelnosti takového rozhodnutí,
- b) **osobou v evidenci** fyzická osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči po přechodnou dobu,
- c) **osobou pečující** fyzická osoba,
1. které bylo dítě svěřeno do pěstounské péče, pěstounské péče po přechodnou dobu nebo předpěstounské péče,
 2. která osobně pečuje o dítě v průběhu řízení o svěřením dítěte do její pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo o jejím jmenování poručníkem dítěte, pokud bylo zahájeno z moci úřední,
 3. která osobně pečuje o dítě, podala-li návrh na svěřením dítěte do její pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo návrh na její jmenování poručníkem dítěte a není-li tato osobní péče o toto dítě zjevně bezdůvodná,
 4. která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje

Dohody o výkonu pěstounské péče, doprovázení, SPVPP

Shrnutí schválených změn:

- povinnost předávat zprávu o průběhu výkonu pěstounské péče (nejméně jednou za 6 měsíců) jak OSPOD, v jehož obvodu má trvalý pobyt osoba pečující/osoba v evidenci, **tak i OSPOD v místě trvalého pobytu svěřeného dítěte;**
- nově bude možné ukončit dohodu o výkonu PP výpovědí jedné smluvní strany nebo dohodou smluvních stran **vždy jen k poslednímu dni kalendářního pololetí;**
- v průběhu kalendářního pololetí může být dohoda o výkonu PP ukončena
 - v důsledku skutečnosti, že doprovázená osoba přestane být osobou pečující nebo osobou v evidenci,
 - rozhodnutím krajského úřadu o zrušení dohody postupem podle § 167 správního řádu.
- **navýšení částky státního příspěvku ze stávajících 48 000 Kč na 54 000 Kč** na kalendářní rok za 1 uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče nebo za 1 rozhodnutí o úpravě práv a povinností osoby pečující/osoby v evidenci při výkonu pěstounské péče;
- stanovení povinnosti příjemce státního příspěvku na výkon pěstounské péče předkládat příslušné krajské pobočce Úřadu práce České republiky přehled čerpání státního příspěvku za uplynulý kalendářní rok a vrátit na její účet případnou nevyčerpanou částku státního příspěvku (do 31. 3. následujícího kalendářního roku).

Nadále zůstává v platnosti:

- povinnost místně příslušného OSPOD dle trvalého pobytu osoby pečující/ osoby v evidenci navrhnout uzavření dohody o výkonu pěstounské péče nebo informovat o možnosti uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče s jiným subjektem (pověřená osoba, jiný OSPOD)
- subjekt, který uzavřel s osobou pečující/osobou v evidenci dohodu o výkonu pěstounské péče je povinen být minimálně jednou za 2 měsíce v osobním styku s osobou pečující nebo osobou v evidenci a s dětmi svěřenými do její péče

Dohoda o výkonu pěstounské péče

§ 47b odstavec 4

Pokud není dohoda o výkonu pěstounské péče uzavřena s místně příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností, může dohodu o výkonu pěstounské péče se **souhlasem místně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností** uzavřít s osobou pečující nebo osobou v evidenci obecní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, který není místně příslušný k podání návrhu na uzavření dohody o výkonu pěstounské péče podle odstavce 1, krajský úřad nebo pověřená osoba. Obecní úřad obce s rozšířenou působností, který není místně

příslušný k podání návrhu na uzavření dohody o výkonu pěstounské péče podle odstavce 1, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba o této skutečnosti **bezodkladně informuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle odstavce 1 (tj. místně příslušný obecní úřad dle trvalého bydliště osoby pečující/osoby v evidenci) a zašle tomuto obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností opis dohody o výkonu pěstounské péče**

§ 47b odstavec 5

Obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba, pokud uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče, nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, který vydal rozhodnutí podle odstavce 2, jsou povinny sledovat naplňování dohody o výkonu pěstounské péče nebo rozhodnutí podle odstavce 1 nebo 2 prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří jsou **povinni minimálně jednou za 2 měsíce být v osobním styku s osobou pečující nebo osobou v evidenci a s dětmi svěřenými do její péče.** ~~O průběhu výkonu pěstounské péče zpracuje zaměstnanec obecního úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu nemá osoba pečující nebo osoba v evidenci trvalý pobyt, obecního úřadu, krajského úřadu nebo pověřená osoba jednou za 6 měsíců zprávu, kterou předá obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má osoba pečující nebo osoba v evidenci trvalý pobyt.~~

§ 47b odstavec 6

Uzavřely-li obecní úřad obce s rozšířenou působností, který není místně příslušný k podání návrhu na uzavření dohody o výkonu pěstounské péče, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba dohodu o výkonu pěstounské péče, **zpracuje nejméně jednou za 6 měsíců a při zániku dohody o výkonu pěstounské péče zprávu o průběhu výkonu pěstounské péče a naplňování dohody o výkonu pěstounské péče,** kterou předá **obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který je místně příslušný k podání návrhu na uzavření dohody o výkonu pěstounské péče, a obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má trvalý pobyt dítě svěřené do pěstounské péče této osobě pečující nebo osobě v evidenci, a to do 15 dnů ode dne vypracování této zprávy**

§ 47c odst. 2 písmeno a)

Obecní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo pověřená osoba mohou **vypovědět dohodu o výkonu pěstounské péče**

a) pro závažné nebo opakované porušování povinností, ke kterým se druhá smluvní strana zavázala v dohodě o výkonu pěstounské péče nebo které jí ukládá § 47a odst. 2

§ 47c odstavce 4 až 7

4) Obecní úřad obce s rozšířenou působností, který není místně příslušný k podání návrhu na uzavření dohody o výkonu pěstounské péče, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba, které uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče, **bez zbytečného odkladu informují o zániku dohody o výkonu pěstounské péče obecní úřad obce s rozšířenou působností, který je místně příslušný k podání návrhu na uzavření dohody o výkonu pěstounské péče.**

(5) Nejde-li o zrušení dohody o výkonu pěstounské péče podle § 167 správního řádu (přezkumné řízení KÚ), **může dohoda o výkonu pěstounské péče zaniknout jen k poslednímu dni kalendářního pololetí, ve kterém byla dohoda o výkonu pěstounské péče vypovězena nebo ve kterém bylo dohodnuto její zrušení.**

(6) **Výpověď dohody o výkonu pěstounské péče musí být druhé smluvní straně doručena nejpozději 30 dnů před koncem kalendářního pololetí.** Výpovědní doba skončí k poslednímu dni kalendářního pololetí, ve kterém byla dohoda o výkonu pěstounské péče smluvní stranou vypovězena. Bude-li výpověď doručena druhé smluvní straně později než 30 dnů před koncem kalendářního pololetí, skončí výpovědní doba k poslednímu dni kalendářního pololetí následujícího po doručení výpovědi.

(7) Pokud **osoba** pečující nebo osoba v evidenci **neuzavře bezprostředně po zániku dohody o výkonu pěstounské péče novou dohodu, obecní úřad obce s rozšířenou působností bez zbytečného odkladu zahájí řízení o vydání rozhodnutí,** které upraví podrobnosti výkonu práv a povinností upravených v § 47a

Státní příspěvek na výkon pěstounské péče

§ 47d odst. 2 písm. a) - zvýšení státního příspěvku ze 48.000,- Kč na **54 000 Kč na doprovázení 1 rodiny na 1 rok**

§ 47d odstavec 7

Uzavře-li obecní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo pověřená osoba **v tomtéž kalendářním roce opětovně dohodu o výkonu pěstounské péče s toutéž osobou** pečující nebo osobou v evidenci, zohlední se při rozhodování o přiznání státního příspěvku na výkon pěstounské péče výše státního příspěvku na výkon pěstounské péče, která již byla v příslušném kalendářním roce přiznána, a státní příspěvek na výkon pěstounské péče se přizná ve výši jedné dvanáctiny z částky podle odstavce 2 písm. a), a to za každý kalendářní měsíc v rámci příslušného kalendářního roku, za nějž nebyl dosud příspěvek na výkon pěstounské péče přiznán a v němž trvala dohoda o výkonu pěstounské péče. Totéž platí pro trvání správních rozhodnutí o právech a povinnostech podle § 47b odst. 2

§ 47d odstavec 10

Příjemce státního příspěvku na výkon pěstounské péče je povinen do 31. března kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, za který byl státní příspěvek vyplacen, předložit krajské pobočce Úřadu práce, která tento příspěvek přiznala, přehled čerpání státního příspěvku náležejícího za kalendářní rok. Příjemce státního příspěvku na výkon pěstounské péče zároveň do 31. března kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, za který byl státní příspěvek vyplacen, vrátí případnou část státního příspěvku, kterou nevyčerpal k účelu podle odstavce 1, na účet krajské pobočky Úřadu práce, která tento příspěvek přiznala.

§ 59f odst. 1

Fyzická nebo právnická osoba se jako pověřená osoba **dopustí přestupku** tím, že

q) v rozporu s § 47d odst. 10 **nepředloží ve lhůtě** zákonem požadovaný **přehled čerpání** státního příspěvku za příslušný kalendářní rok **nebo nepřevede nevyčerpanou část** státního příspěvku na účet krajské pobočky Úřadu práce, která tento příspěvek přiznala.

Za přešůpek lze uložit pokutu do výše 50.000,- Kč.

Dávky pěstounské péče

Shrnutí schválených změn:

- krokem k systémovému odlišení profesionální pěstounské péče a péče osob, které pečují o děti jakožto osoby příbuzné či blízké je rozlišení pěstounské péče na:
 - 1/ pěstounskou péči zprostředkovanou – tj. pěstounská péče na přechodnou dobu a dlouhodobá pěstounská péče zprostředkovaná krajským úřadem
 - 2/ pěstounskou péči nezprostředkovanou – tj. pěstounská péče osob blízkých či příbuzných a pěstounská péče prarodičů
- na základě rozlišení druhů pěstounské péče dochází k odlišení pobíraných dávek – odměna pěstouna X příspěvek při pěstounské péči
- přechodní pěstouni mají nově nárok na příspěvek při převzetí dítěte, v maximální výši 40.000,- Kč v období 12ti kalendářních měsíců po sobě jdoucích
- pravidlo pro výplatu příspěvku na úhradu potřeb dítěte při přechodu dítěte z jedné pěstounské péče do druhé pěstounské péče

Odměna pěstouna

Pěstouni na přechodnou dobu

1,8 x minimální mzdy (MM) (27 360 Kč „hrubého“ měsíčně) pokud nepečují o žádné nebo 1 dítě + **navýšení za každé další dítě** současně svěřené do PPPD, navýšení pokud jde o dítě s hendikepem.

Zprostředkování dlouhodobí péči

1,0 x MM za péči o 1 dítě (15 200 Kč „hrubého“), 1,5 x MM za 2 děti (22 800 Kč „hrubého“)

- jestliže **manželům vznikne nárok** na odměnu pěstouna, **mohou** manželé nebo oba poručníci společně **požádat** krajskou pobočku Úřadu práce o přiznání odměny pěstouna oběma manželům nebo oběma poručníkům. Krajská pobočka Úřadu práce v takovém případě přizná každému z obou manželů nebo každému z obou poručníků **odměnu pěstouna ve výši poloviny částky odměny.**

- odměna pěstouna **se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény** osoby pečující nebo osoby v evidenci, nejdéle však do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo ve kterém byla nařízena karanténa. **Je-li dítě svěřené osobě pečující v plném přímém zaopatření ústavního zařízení nebo v osobní péči jiné osoby, odměna pěstouna za péči o tyto děti nenáleží.**

- odměna pěstouna **nenáleží osobě v evidenci po dobu, po kterou je přerušeno vedení v evidenci** osob, které mohou poskytovat pěstounskou péči po přechodnou dobu.

Příspěvek při pěstounské péči - § 47ja

Nová dávka je koncipována jako klasická sociální dávka. Pro účely zákona o státní sociální podpoře se **nezapočítává do rozhodného příjmu rodiny**, její pobírání nevylučuje nárok na předčasný starobní důchod. Není brána jako příjem ze závislé činnosti (nedaní se, není pojištění). Zdravotní a sociální pojištění je třeba řešit jinými způsoby

Pro nezprostředkované pěstouny (návrh na svěření dítěte do péče podávali přímo k soudu z důvodu, že jde o osoby dítěti příbuzné či blízké, neabsolvují odborné posouzení a přípravy)

a) 2,3 x životního minima (ŽM) za každé dítě (8 878 Kč),

b) 1,8 x ŽM u prarodičů se subsidiární vyživovací povinností (6 948 Kč); v případě dítěte závislého na péči jiné osoby ve st. II-IV pak 5,5 x ŽM (21 230 Kč)

U pěstounů-prarodičů se již nebude posuzovat tzv. zvláštní zřetel – nová dávka příspěvek při pěstounské péči bude náležet automaticky (při splnění zákonných podmínek). V případě nezprostředkované pěstounské péče nebude nutné docházet na ÚP a řešit prohlášení poplatníka daně.

Odměna pěstouna – srovnání stávajícího stavu a dle novely zákona o SPOD

	Dlouhodobí pěstouni						Přechodní pěstouni
	1 dítě	1 dítě ve st. záv. I	2 děti	3 děti	1 dítě ve st. záv. II-IV	Za každé další dítě	
STÁVAJÍCÍ ÚPRAVA: Odměna pěstouna U prarodičů jen v případě zvláštního zřetele (95 %)	12 000 Kč „hrubého“ (8 880 Kč „čistého“ bez slev na dani)	12 000 Kč „hrubého“ (8 880 Kč „čistého“ bez slev na dani)	18 000 Kč (bez slev na dani 13 220 Kč)	30 000 Kč (bez slev na dani 22 200 Kč)	30 000 Kč (bez slev na dani 22 200 Kč)	+ 6 000 Kč	20 000 Kč „hrubého“ Bez ohledu na počet svěřených dětí či stupeň závislosti
NOVELA	1,0 x MM	1,2 x MM	1,5 x MM	2,0 x MM	2,0 x MM	+ 0,5xMM (7 600 Kč)	- 1,8 x MM (27 360 Kč) při péči o 0 nebo 1 dítě
1. Zprostředkovaná pěstounská péče Odměna pěstouna navázaná na koeficient minimální mzdy	15 200 Kč „hrubého“	18 240 Kč „hrubého“	22 800 Kč „hrubého“	30 400 Kč „hrubého“	30 400 Kč „hrubého“	+ 0,7xMM (10 640 Kč) (ve st. záv. III nebo IV)	- 2 x MM (30 400 Kč) za 1 dítě ve st.I závislosti - 2,2 x MM (33 440 Kč) za 1 dítě ve st.II-IV závislosti + 0,3 x MM (4 560 Kč) za každé další dítě nebo + 0,5 x MM (7 600 Kč) v případě 1 dítěte ve st. III nebo IV závislosti
2. Nezprostředkovaná pěstounská péče (tety, strýcové, zletilí sourozenci, osoby blízké) 2,3násobek ŽM za každé dítě (nezdaňuje se, nezpojišťuje)	2,3 x ŽM 8 878 Kč	2,3 x ŽM 8 878 Kč	2,3 x ŽM x 2 17 756 Kč	2,3 x ŽM x 3 26 634 Kč	5,5 x ŽM 21 230 Kč	+ 2,3 x ŽM (8 878 Kč) + 5,5 x ŽM (21 230 Kč) (ve st. záv. III nebo IV)	XXXX (PPPD je vždy zprostředkovaná)
3. Prarodiče (1,8 x ŽM) Snížení koeficientu s ohledem na subsidiární vyživovací povinnost (nezdaňuje se, nezpojišťuje)	1,8 x ŽM 6 948 Kč	1,8 x ŽM 6 948 Kč	1,8 x ŽM x 2 13 896 Kč	1,8 x ŽM x 3 20 844 Kč	5,5 x ŽM 21 230 Kč	+ 1,8 x ŽM (6 948 Kč) + 5,5 x ŽM (21 230 Kč) (ve st. záv. III nebo IV)	XXXX (PPPD je vždy zprostředkovaná)

Příspěvek při převzetí dítěte - § 471

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče; příspěvek při převzetí dítěte, jde-li o totéž dítě, náleží osobě pečující jen jednou.

Výše příspěvku při převzetí dítěte činí, jde-li o dítě ve věku

- a) do 6 let 8 000 Kč,
- b) od 6 let do 12 let 9 000 Kč,
- c) od 12 let do 18 let 10 000 Kč.

Převzala-li osoba pečující dítě do **pěstounské péče po přechodnou dobu, nesmí součet příspěvků** při převzetí dítěte u této osoby pečující **přesáhnout 40 000 Kč v období posledních 12 kalendářních měsíců** přede dnem podání žádosti o tento příspěvek.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do péče osoby pečující nebo do péče fyzické osoby podle § 953 občanského zákoníku. Je-li nezletilé nezaopatřené **dítě během jednoho kalendářního měsíce bezprostředně po sobě svěřeno do péče různých osob pečujících**, vyplácí se **příspěvek** na úhradu potřeb dítěte **osobě pečující, která o dítě pečuje po delší část měsíce. Pokud péče různých osob pečujících, kterým je nezletilé nezaopatřené dítě během jednoho kalendářního měsíce bezprostředně po sobě svěřeno, trvala stejnou dobu, určí krajská pobočka Úřadu práce, která o příspěvku na úhradu potřeb dítěte rozhoduje, které z těchto osob se bude příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácet.**

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc

- a) 4 950 Kč pro dítě ve věku do 6 let,
- b) 6 105 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,
- c) 6 985 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,
- d) 7 260 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let

Příspěvek při ukončení pěstounské péče

§ 47h se zrušuje; nahrazen novou dávkou – zaopatřovacím příspěvkem

Zaopatřovací příspěvek - §50b

Sjednocení podmínek zaopatření mladých lidí, kteří po dosažení zletilosti odcházejí z pěstounské péče, poručnické péče nebo z ústavní výchovy a nadále splňují podmínku nezaopatřenosti (pokračují v soustavné přípravě na budoucí povolání **studiem** na střední nebo vysoké škole).

Poskytován **opakovaný** zaopatřovací příspěvek pro zletilé nezaopatřené děti ve výši **15 000 Kč měsíčně**. Navázáno na povinnost mít **individuální plán mladého dospělého vypracovaný se sociálním pracovníkem obce (sociálním kurátorem)** - § 50d

Pro nárok na opakovaný zaopatřovací příspěvek je nutné splnit také podmínku pobytu v náhradní péči po určitou **kvalifikovanou dobu** před zletilostí (minimálně 3 roky v případě nezprostředkované PP, resp. 12 měsíců v ostatních případech, s řadou zmírňujících výjimek).

Náleží-li mladému dospělému opakovaný zaopatřovací příspěvek podle § 50b odst. 1, **přechází právo mladého dospělého na výživné na Českou republiku**. Je-li výživné vyšší než zaopatřovací příspěvek, náleží rozdíl mladému dospělému.

Jednorázový zaopatřovací příspěvek ve výši 25 000 Kč, který bude zletilým mladým lidem odcházejícím z náhradní rodinné nebo ústavní péče náležet po skončení nezaopatřenosti.

Do roku 2028 je možné si vybrat, zda pobírat po zletilosti dávky pěstounské péče nebo již po novu zaopatřovací příspěvek.

B/ Metodická doporučení krajského úřadu k doprovázení

Zpráva o průběhu výkonu pěstounské péče a naplňování dohody o výkonu pěstounské péče

- zpráva pro **OSPOD dle trvalého bydliště svěřeného dítěte**: pokud je v rodině svěřeno do pěstounské péče více dětí, pak je třeba při psaní zprávy zohlednit, zda se jedná o plnorodé sourozence, polorodé sourozence nebo děti, které nemají žádného rodiče společného (např. bratrance, sestřenice, nepříbuzné děti); OSPOD zakládá zprávu od Om spisu dítěte, kde nesmí být podrobné informace o jiném dítěti, než o kterém je

vedena spisová dokumentace (kromě plnorodých sourozenců); krajský úřad doporučuje psát zprávu pro každé dítě zvlášť (pokud se nejedná o plnorodé sourozence)

- obsah zprávy: při vyhotovování zprávy je třeba popisně a podrobněji popisovat jak probíhá výkon pěstounské péče a jak je dohoda v jednotlivých právech a povinnostech naplňována (zejm. vzdělávání – popsat, proč se osoba pečující/osoba v evidenci nevzdělává v plném rozsahu, zda s ní byla uvedená skutečnost projednávána a s jakým výsledkem, zda byla osoba pečující poučena o své povinnosti a upozorněna na možné důsledky neplnění svých povinností; psychologická či jiná odborná pomoc a poradenství – téma a důvod poskytování, průběh a výsledky v obecné rodině; vzájemná osobní setkání – odlišit co kdo říkal, jaká je v rodině atmosféra a jaké v rodině panují vzájemné vztahy)

Trvání dohody o výkonu pěstounské péče – ukončení dohody při ukončení osobní péče o dítě (níže uvedený text vychází ze sdělení MPSV a z metodických materiálů GR ŮP)

Je potřeba odlišovat trvání pěstounské péče podle občanském zákoníku a podle zákona o SPOD. **Podle § 47a odst. 1 zákona o SPOD se pro účely tohoto zákona jako pěstounská péče posuzuje péče o dítě poskytovaná osobou pečující nebo skutečnost, že je fyzická osoba osobou v evidenci** (osob, které mohou vykonávat přechodnou pěstounskou péči). Důležité tedy je to, že je **vykonávána péče (osobní péče) o svěřené dítě**. V případech, kdy sice trvá pěstounská péče podle OZ, ale pěstoun již o dítě osobně nepečuje, není možné pobírat dávky pěstounské péče a čerpat práva a plnit povinnosti dle § 47a odst. 2 zákona o SPOD. Proto podle § 47c odst. 1 písm. a) v takových případech také zaniká dohoda o výkonu pěstounské péče, jelikož již netrvá pěstounská péče (dle zákona o SPOD).

Při posuzování pěstounské péče pro účely ZSPOD je třeba odlišovat případy, kdy osoba pečující/osoba v evidenci fakticky přestane o dítě pečovat, i přesto, že nadále trvá rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do její péče a není vykonatelné žádné rozhodnutí soudu o tom, že se předává do péče určené osoby nebo zařízení (dle OZ pěstounská péče trvá, ale dle ZSPOD již netrvá):

1/ dítě bylo fakticky předáno z péče osoby pečující/osoby v evidenci bez vykonatelného soudního rozhodnutí do péče jiné osoby, nárok na dávky pěstounské péče zaniká, jelikož již osoba pečující/osoba v evidenci o dítě osobně nepečuje; tj. je nutné ukončit dohodu o výkonu pěstounské péče,

2/ dítě bylo předáno na základě smlouvy do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nárok na dávky pěstounské péče zaniká, jelikož není vykonávána osobní péče o dítě.

Jde např. o situace, kdy je dítě svěřeno do pěstounské péče prarodiče, ale je plánován návrat k rodičům, dítě je u nich postupně více a více času, až se k nim přestěhuje a je podán návrh na zrušení pěstounské péče (nebo si rodiče podají návrh na svěřeni dítěte do jejich péče, eventuálně i formou předběžného opatření). Tady pěstounská péče do jejího zrušení dle OZ trvá, ale dítě se fakticky u pěstounů nenachází, tito o něj osobně nepečují a nejde tedy o pěstounskou péči ve smyslu ZSPOD. Je třeba ukončit pobírání dávek pěstounské péče a dohodu o výkonu PP. Samozřejmě může být složité zjistit přesný

moment, od kdy pěstoun nevykonává fakticky péči o svěřené dítě, k tomuto je třeba přistupovat benevolentněji a netrvat na ukončení dávek a dohody ihned když se dítě v rodině pěstouna nenachází. PO nějakou dobu ještě nemusí být jasné, jak se bude situace vyvíjet. V těchto případech zanikne nárok na dávky pěstounské péče a je ukončena dohoda o výkonu pěstounské péče až v okamžiku, kdy bude situace týkající se péče o dítě opravdu jasná. **DOPORUČUJE SE** uzavřít dohodu (sepsat protokol) mezi osobou pečující/osobou v evidenci, osobou přebírající dítěte do péče za souhlasu a účasti OSPOD dítěte, aby byl přesně stanoven okamžik ukončení péče, tj. ukončení výplaty dávek pěstounské péče a ukončení dohody o výkonu pěstounské péče.

Výše uvedené se netýká krátkodobých pobytů dítěte mimo pěstounskou rodinu a pobytů, kdy je zřejmé, že nesměřují k převzetí a svěření dítěte do péče jiné osoby.

Pokud je situace taková, že již existuje vykonatelné soudní rozhodnutí o svěření dítěte do péče jiné osoby než stávajícího pěstouna, ev.do ústavu, je situace jasná, a to i když jde o předběžné opatření (v případě předběžného opatření sice ještě nezanikla pěstounská péče dle OZ, ale pěstoun již není osobou pečující, resp. osobou odpovědnou za výchovu ve smyslu 4a zákona o SPOD). Zde od právní moci, resp. vykonatelnosti soudního rozhodnutí, již nejde o osobu pečující, zaniká tedy nárok na dávky i dohoda o výkonu PP. V případě dávek je to znovu explicitně řečeno v § 47g odst. 2 a § 47j odst. 4 věta druhá ZSPOD – je-li dítě v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež nebo v péči jiné osoby na základě rozhodnutí soudu, dávky nenáleží. Pokud je dítě vzato do vazby nebo nastoupí VTOS, nárok na dávky rovněž zaniká (§ 47r odst. 6 zákona o SPOD). Zákon zde hovoří o poskytování plného přímého zaopatření v zařízení pro děti nebo mládež nebo péči fyzické osoby na základě rozhodnutí soudu. Tedy v případě ústavních a obdobných zařízení jde o předběžná opatření nebo meritorní rozhodnutí soudu nebo i smlouvy/dohody (smluvní pobyt ve ZDVOP), v případě péče jiné osoby se rovněž předpokládá rozhodnutí soudu, jelikož jinak by to ani nemělo být možné.

Nová úprava dle novely ZSPOD od ledna 2022:

§ 47a odstavec 1 písm. a) - pěstounskou péči je osobní péče poskytovaná osobou pečující,

§ 47c odstavec 1 - **dohoda o výkonu pěstounské péče trvá po dobu, po kterou je osoba osobou pečující nebo osobou v evidenci.**

Zapsala: Mgr. Iva Dvořáková, 23.09.2021